

201301919

16 DEC. 2014

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Pakket
Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 89 59

Contactpersoon

0530.2014160558

Datum 15 december 2014
Betreft Herzien advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2014069011
Onze referentie
2014160558
Uw referentie
G47 201301919
Uw brief van
27 mei 2014

Geachte mevrouw

Hierbij bevestig ik de ontvangst van het verslag van de hoorzitting.

Na kennisneming van het verslag heeft Zorginstituut Nederland het verslag en bijgevoegde stukken voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd en deelt het volgende mee.

Verzoekster heeft een aanvraag gedaan voor een voorhoofdslift (en wenkbrauwcorrectie) vanwege een te mannelijk gelaat na man-vrouw transformatie bij genderdysforie. Volgens verzoekster heeft verweerder niet de procedure toegepast om te beoordelen of sprake is van een passabiliteitsprobleem. Verweerder heeft de aanvraag afgewezen omdat geen sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of van een verminking (een ernstige deformiteit al dan niet gepaard gaande met weefseldefecten). De vragenlijst (uiterlijke kenmerkenlijst) die gebruikt kan worden om een passabiliteitsprobleem te beoordelen is alleen ingevuld door de plastisch chirurg. Ook is verzoekster is gezien door een geneeskundig adviseur van verweerder. Deze heeft geoordeeld dat er geen sprake is van een passabiliteitsprobleem.

In het advies van 8 juli 2014 heeft het Zorginstituut verwezen naar het standpunt uit 2010 van het CVZ (nu Zorginstituut Nederland) onderstaande standpunt ingenomen over aangezichtchirurgie bij man-vrouw transseksuelen¹.

¹ <http://www.zorginstituutnederland.nl/binaries/content/documents/zinl-www/documenten/publicaties/rapporten-en-standpunten/2010/1003-zorg-aan-transseksuelen-behoort-grotendeels-tot-het-terrein-van-de-zvw-en-deels-tot-het-terrein-van-de-awbz-en-de-wmo/1003-zorg-aan-transseksuelen-behoort-grotendeels-tot-het-terrein-van-de-zvw-en-deels-tot-het-terrein-van-de-awbz-en-de-wmo/Zorg+aan+transseksuelen+behoort+grotendeels+tot+het+terrein+van+de+Zvw+en+deels+tot+het+terrein+van+de+AWBZ+en+de+Wmo.pdf>

In het standpunt wordt geadviseerd aan zorgverzekeraars om voor het beoordelen van een aanvraag de volgende benadering aan te houden:

1. Alle beoordelaars hebben bij ten minste één en hetzelfde item (van de nummers 1 tot en met 4 van de 'uiterlijke kenmerkenlijst') aangegeven 'vrij mannelijk' of 'heel mannelijk', én
2. een genderteam² is van oordeel dat aangezichtchirurgie geïndiceerd is, en
3. de geconsulteerde chirurg/arts is van opvatting is dat aangezichtchirurgie geïndiceerd is én tot passabiliteitsverbetering zal leiden.

Zorginstituut Nederland
Pakket

Datum
15 december 2014

Onze referentie
2014160558

In eerste instantie was de lijst niet ingevuld door ten minste drie personen. Dit is nu wel het geval, zodat voldaan wordt aan de geadviseerde benadering voor de beoordeling van aangezichtschirurgie. De (aanvullende) vragenlijsten zijn ingevuld door leden van het genderteam. Uit de stukken blijkt niet hoe verweerder heeft gereageerd op de door verzoekster overgelegde aanvullende informatie. Verweerder zal aan de hand van de verstrekte informatie moeten bepalen of in het onderhavige geval sprake is van verminking of een aantoonbare, lichamelijke functiestoornis.

Hoogachtend,

² Genderteams zijn gespecialiseerd op het gebied van geprotocolleerde behandeling van transseksuelen, zijn multidisciplinair samengesteld en werken – in ieder geval in Nederland – in één centrum samen. Veel Nederlandse transseksuelen zijn bij één van de twee Nederlandse genderteams onder behandeling. Het CVZ heeft zich eerder (d d. 25 maart 2008) op het standpunt gesteld dat de zorg – wil deze voor vergoeding in aanmerking komen – niet per se door een in één centrum samenwerkend genderteam behoeft te worden verricht. Essentieel is wel dat er gedurende het gehele behandeltraject sprake is van een duidelijke regie door een ter zake deskundige. Zie: www.cvz.nl/standpunten

2013 01919

9 JULI 2014

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Pakket

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 89 59

Contactpersoon

!

0530 2014087089

Datum 8 juli 2014
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2014069011

Onze referentie
2014087089

Uw referentie
G47 201301919

Uw brief van
27 mei 2014

Geachte voorzitter, commissie,

U hebt op 27 mei 2014 aan Zorginstituut Nederland advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid Zorgverzekeringswet. Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een voorhoofdslift. Bij uw adviesaanvraag hebt u ons ook een kopie van het dossier gestuurd.

Medisch beoordeling

Na kennisneming van het geschil heeft Zorginstituut Nederland dit dossier voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd en deelt het volgende mee.

Verzoekster heeft een aanvraag gedaan voor een voorhoofdslift (en wenkbrauwcorrectie) vanwege een te mannelijk gelaat na man-vrouw transformatie bij genderdysforie. Volgens verzoekster heeft verweerder niet de procedure toegepast om te beoordelen of sprake is van een passabiliteitsprobleem. Verzoekster geeft aan het genderteam van het VUMC gevraagd te hebben de daarvoor te gebruiken vragenlijst laten invullen. Bij punt 4 is (betreffende het voorhoofd) 'vrij mannelijk' aangekruist. Verzoekster stelt dat daaruit blijkt dat sprake is van een te mannelijk gelaat bij genderdysforie. In het dossier is een door de behandelend plastisch chirurg d.d. 4 februari 2014 ondertekent formulier aanwezig. Verder geeft behandelend plastisch chirurg in een brief aan de huisarts d.d. 9 februari 2013 aan dat de wenkbrauwen een mannelijke ptosis tonen.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen omdat geen sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of van een verminking (een ernstige deformiteit al dan niet gepaard gaande met weefseldefecten). De vragenlijst (uiterlijke kenmerkenlijst) die gebruikt kan worden om een passabiliteitsprobleem te beoordelen is alleen ingevuld door de plastisch chirurg.

Ook is verzoekster is gezien door een geneeskundig adviseur van verweerder. Deze heeft geoordeeld dat er geen sprake is van een passabiliteitsprobleem.

Zorginstituut Nederland
Pakket

CVZ advies 2010

In 2010 heeft het CVZ (nu Zorginstituut Nederland) onderstaande standpunt ingenomen over aangezichtchirurgie bij man-vrouw transseksuelen:¹

Datum
8 juli 2014

Onze referentie
2014087089

Aangezichtschirurgie bij man-vrouw transseksuelen behoort tot de te verzekeren prestaties Zvw, indien bij de man-vrouw transseksueel sprake is van een passabiliteitsprobleem. Men spreekt van een passabiliteitsprobleem als een man-vrouw transseksueel vanwege het (nog altijd aanwezige) mannelijke gelaat, niet als vrouw wordt herkend, waardoor mensen in het voorbijgaan een schrikreactie vertonen of bevreemd of niet respectvol reageren. Een in de praktijk ontwikkelde scorelijst – een zogenoemde 'uiterlijke kenmerkenlijst' – kan als hulpmiddel dienen om na te gaan of sprake is van een passabiliteitsprobleem.

Zoals in het CVZ advies van 2010 staat worden kenmerkende verschillen tussen het mannelijke en vrouwelijke uiterlijk wat betreft het voorhoofd vooral bepaald door de verschillen in de benige structuren in de supra-orbitale regio (het voorhoofd). Toegepaste ingrepen zijn wat betreft het bovenste 1/3 deel van het aangezicht:

- reductie supra-orbitale prominentie;
- haarlijnwijziging en voorhoofds-/wenkbrauwlift, bedoeld om het voorhoofd een vrouwelijker aanzien te geven en de wenkbrauwen een vrouwelijker positie.

Relevant is dat het genderteam van het VUmc een scorelijst heeft opgesteld – een zogenoemde 'uiterlijke kenmerkenlijst' - waarmee semikwantitatief vastgesteld kan worden of een persoon vooral een mannelijke of vooral een vrouwelijke uitstraling heeft. Met deze scorelijst (zie de bijlage) kan ook het gelaat worden beoordeeld. Het betreft hier een (niet gevalideerde) scorelijst die vooralsnog alleen in research projecten is gebruikt, maar wel als hulpmiddel kan dienen om na te gaan of mogelijk sprake is van een passabiliteitsprobleem. Het genderteam heeft aangegeven dat het met het oog op de betrouwbaarheid wenselijk is dat de lijst ingevuld wordt door ten minste drie personen die ieder vanuit een andere (professionele) invalshoek een oordeel geven over het uiterlijk. Te denken valt aan een arts, een psycholoog en een voor de patient onbekende derde.

¹ <http://www.zorginstituutnederland.nl/binaries/content/documents/zini-wwww/documenten/publicaties/rapporten-en-standpunten/2010/1003-zorg-aan-transseksuelen-behoort-grotendeels-tot-het-terrein-van-de-zvw-en-deels-tot-het-terrein-van-de-awbz-en-de-wmo/1003-zorg-aan-transseksuelen-behoort-grotendeels-tot-het-terrein-van-de-zvw-en-deels-tot-het-terrein-van-de-awbz-en-de-wmo/Zorg+aan+transseksuelen+behoort+grotendeels+tot+het+terrein+van+de+Zvw+en+deels+tot+het+terrein+van+de+AWBZ+en+de+Wmo.pdf>

Het CVZ adviseert in het advies van 2010 zorgverzekeraars – voor het beoordelen van een aanvraag - de volgende benadering aan te houden:

1. Alle beoordelaars hebben bij ten minste één en hetzelfde item (van de nummers 1 tot en met 4 van de 'uiterlijke kenmerkenlijst') aangegeven 'vrij mannelijk' of 'heel mannelijk', én
2. een genderteam² is van oordeel dat aangezichtchirurgie geïndiceerd is, en
3. de geconsulteerde chirurg/arts is van opvatting is dat aangezichtchirurgie geïndiceerd is én tot passabiliteitsverbetering zal leiden.

Beoordeling

In het advies van 2010 geeft het CVZ aan dat de in de praktijk ontwikkelde scorelijst – de zogenoemde 'uiterlijke kenmerkenlijst' – als hulpmiddel kan dienen om na te gaan of sprake is van een passabiliteitsprobleem.

Daarbij blijkt niet dat bij het invullen van de 'uiterlijke kenmerkenlijst' de aanbeveling is gevolgd om de lijst in te laten vullen door ten minste drie personen die ieder vanuit een andere (professionele) invalshoek een oordeel geven over het uiterlijk. Op grond van de overgelegde medische gegevens is er geen sprake van een verminking. Ook is geen sprake van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis, aldus de medisch adviseur.

Juridische beoordeling

Zorginstituut Nederland heeft kennisgenomen van de stukken en beoordeeld of verweerder terecht het gevraagde heeft afgewezen. Op basis van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering, is Zorginstituut Nederland het met verweerder eens dat verzoeker niet in aanmerking komt voor het gevraagde. In artikel 2 sub d van de overeengekomen zorgverzekering is bepaald dat aanspraak bestaat op plastisch chirurgische behandelingen als er sprake is van een aantoonbare, lichamelijke functiestoornis of van verminking. Dit komt overeen met hetgeen daarover bij en krachtens de Zorgverzekeringswet is bepaald. Gelet op het advies van de medisch adviseur is hiervan geen sprake.

² Genderteams zijn gespecialiseerd op het gebied van geprotocolleerde behandeling van transseksuelen, zijn multidisciplinair samengesteld en werken – in ieder geval in Nederland – in één centrum samen. Veel Nederlandse transseksuelen zijn bij één van de twee Nederlandse genderteams onder behandeling. Het CVZ heeft zich eerder (d.d. 25 maart 2008) op het standpunt gesteld dat de zorg – wil deze voor vergoeding in aanmerking komen – niet per se door een in één centrum samenwerkend genderteam hoeft te worden verricht. Essentieel is wel dat er gedurende het gehele behandeltraject sprake is van een duidelijke regie door een ter zake deskundige. Zie: www.cvz.nl/standpunten

Ten slotte merkt Zorginstituut Nederland nog op dat de adviestaak van Zorginstituut Nederland beperkt is tot de vraag of een verzekerde aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Het advies van Zorginstituut Nederland kan dus geen betrekking hebben op een beslissing van een zorgverzekeraar op basis van de aanvullende verzekering.

Hoogachtend,

Zorginstituut Nederland
Pakket

Datum
8 juli 2014

Onze referentie
2014087089